

Lieta T-191/06

FMC Foret, SA **pret** **Eiropas Komisiju**

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Ūdeņraža peroksīds un nātrijs perborāts —
Lēmums, ar kuru konstatēts EKL 81. panta pārkāpums — Pārkāpuma ilgums —
Nevainīguma prezumpcija — Tiesības uz aizstāvību — Naudas sodi — Atbildību
mīkstinoši apstākļi

Vispārējās tiesas (sestā palāta paplašinātā sastāvā) 2011. gada 16. jūnija
spriedums II - 2971

Sprieduma kopsavilkums

1. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Nolīgumi starp uzņēmumiem — Jēdziens — Gribas vienotība attiecībā uz uzvedību tirgū — Iekļaušana*
(EKL 81. panta 1. punkts)
2. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Saskaņotas darbības — Jēdziens — Informācijas sniegšana nolūkā sagatavot pret konkurenci vērstu nolīgumu — Pietiekams konstatējums*
(EKL 81. panta 1. punkts)
3. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Salikts pārkāpums, kam ir gan nolīguma, gan saskaņotu darbību iezīmes — Pārkāpuma atzīšana vienīgi par “nolīgumu un/vai saskaņotām darbībām” — Pieļaujamība*
(EKL 81. panta 1. punkts)

4. *Konkurence — Administratīvais process — Komisijas lēmums, ar kuru konstatēts pārkāpums — Paziņojuma par sadarbību ietvaros citu uzņēmumu, kas piedalījušies pārkāpumā, iesniegto paziņojumu kā pierādījumu izmantošana — Pieļaujamība — Nosacījumi (EKL 81. pants un Komisijas Paziņojums 2002/C 45/03)*
5. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Pierādījumi — Vienīgais pierādījums — Pieļaujamība — Nosacījumi (EKL 81. panta 1. punkts)*
6. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Pierādījumi — Komisijas izvirzītās norādes — Piedalīšanās sanāksmēs, kurām ir pret konkurenci vērsti mērķi (EKL 81. panta 1. punkts)*
7. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Pierādījumi — Ar zvērestu apliecinātas liecības un uzklaušanās laikā sniegtās liecības (EKL 81. pants)*
8. *Konkurence — Administratīvais process — Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. panta nepiemērojamība — Savienības tiesību vispārējo principu piemērojamība (Padomes Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkts)*
9. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Konkurences apdraudējums — Vērtēšanas kritēriji — Pret konkurenci vērsti mērķi — Pietiekams konstatējums (EKL 81. panta 1. punkts)*
10. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana — Piekļuve lietas materiāliem — Piemērojamība — Dokumenta nepaziņošana — Sekas (Padomes Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punkts)*
11. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana — Atbilstu uz paziņojumu par iebildumiem sniegšana — Nosacījumi — Ierobežojumi (Padomes Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punkts)*

12. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana — Piekļuve lietas materiāliem — Dokumenti, kurus vienīgi Komisija nosaka par lietderīgiem aizstāvībai — Nepieļaujamība — Attaisnojošu dokumentu neiekļaušana lietas materiālos — Komisijas lēmuma pretiesiskums — Nosacījumi*
(Padomes Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punkts)
13. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Maksimālais apmērs — Aprēķināšana — Apgrozījums, kas jāņem vērā*
(Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta otrā daļa)
14. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums — Atbildību mikstinoši apstākļi — Uzņēmuma pasīva vērotāja vai sekotāja loma*
(Padomes Regulas Nr. 1/2000 23. pants; Komisijas Paziņojuma 98/C 9/03 3. punkts)
15. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums — Atbildību mikstinoši apstākļi — Uzņēmuma pasīva vērotāja vai sekotāja loma*
(Padomes Regulas Nr. 1/2000 23. pants; Komisijas Paziņojuma 98/C 9/03 3. punkta pirmais ievilkums)
16. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Atbildību mikstinoši apstākļi — Rīcība, kas atšķiras no aizliegtajā vienošanās noteiktās rīcības — Novērtēšana*
(Padomes Regulas Nr. 1/2000 23. pants; Komisijas Paziņojuma 98/C 9/03 3. punkts)

1. Lai varētu uzskatīt, ka pastāv nolīgums EKL 81. panta 1. punkta nozīmē, pietiek ar to, ka konkrētie uzņēmumi ir izteikuši kopēju vēlmi darboties tirgū noteiktā veidā.

pastāvējusi principiāla kopēja vēlme par konkurences ierobežošanu, pat ja par paredzētajiem šīs ierobežošanas specifiskajiem aspektiem joprojām notiek pārrunas.

Var uzskatīt, ka ir noslēgts nolīgums EKL 81. panta 1. punkta nozīmē, ja ir

(sal. ar 97. un 98. punktu)

2. Saskaņotas darbības jēdziens nozīmē tādu koordinācijas veidu uzņēmumu starpā, kas, nerasniedzot stadiju, kad to starpā tiek noslēgts nolīgums vārda tiešā nozīmē, apzināti aizstāj ar risku saistīto konkurenci ar praktisko sadarbību starp tiem.

Šajā ziņā EKL 81. panta 1. punkts neļauj īstenot starp tirgus dalībniekiem jebkādu tiešu vai netiešu sazināšanos, kas varētu vai nu ietekmēt pašreizējā vai potenciālā konkurenta uzvedību tirgū, vai arī atklāt šādam konkurentam, kādā veidā tas ir izlēmis rīkoties tirgū pats vai attiecībā pret to, ja šīs saziņas mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana.

Ar apstākli, ka konkurentiem tiek paziņota informācija, lai sagatavotu pret konkurenci vērstu nolīgumu, pietiek, lai pierādītu saskaņotas darbības pastāvēšanu EKL 81. panta izpratnē.

atšķiras tikai pēc to intensitātes un izpaušmes veidiem.

Salikta pārkāpuma gadījumā, kad vairāki ražotāji vairāku gadu garumā mēģina kopīgi regulēt tirgu, nevar prasīt, lai Komisija precīzi kvalificētu pārkāpumu kā nolīgumu vai saskaņotu darbību, jo jebkurā gadījumā uz abiem minētajiem pārkāpuma veidiem attiecas EKL 81. pants.

Pārkāpuma divkārša kvalificēšana par nolīgumu “un/vai” saskaņotu darbību ir saprotama kā tāda, kas attiecas uz tādu faktisko apstākļu kopumu, no kuriem daži ir kvalificēti kā nolīgums un citi — kā saskaņota darbība EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, kurā nav paredzēta specifiska šī saliktā pārkāpuma veida kvalifikācija.

(sal. ar 102.–104. punktu)

(sal. ar 99.–101. punktu)

3. Nolīguma un saskaņotas darbības jēdziens EKL 81. panta 1. punkta nozīmē aptver slepenu norunu formas, kurām ir viens un tas pats raksturs un kuras
4. Paziņojumi, ko apsūdzētie uzņēmumi izteikuši lūgumu par iecietības režīma piemērošanu ietvaros, tomēr ir jānovērtē piesardzīgi, un tos parasti nevar pieņemt bez apstiprināšanas. Viena pārkāpumā apsūdzēta uzņēmuma, kas apsūdzēts par to, ka ir aizliegtās vienošanās dalībnieks,

atzīšanas, ko savukārt apstrīd pārējie apsūdzētie uzņēmumi, nevar uzskatīt par pietiekamu šo pēdējo minēto uzņēmumu izdarīta pārkāpuma pierādījumu, ja to neaplicina arī citi pierādījumi.

apstrīd citi attiecīgie uzņēmumi, jābūt apstiprinātiem ar papildu un objektīviem pierādījumiem.

Lai pārbaudītu uzņēmumu, kas iesnieguši lūgumu par iecietības režīma piemērošanu, paziņojumu pierādījuma spēku, Vispārējā tiesa ņem vērā it īpaši, pirmkārt, savstarpēji saskanīgo netiešo pierādījumu nozīmi, kas pamato šo uzņēmumu paziņojumu atbilstību, un, otrkārt, to, vai nepastāv netiešie pierādījumi, kas liecinātu, ka šie uzņēmumi centās samazināt sava un palielināt citu dalībnieku ieguldījuma nozīmi pārkāpuma izdarīšanā.

No šāda secinājuma tomēr var atkāpties gadījumā, ja paziņojums, kas nāk no uzņēmuma, kurš sadarbojas, ir īpaši ticams, jo šādos apstākļos nepieciešamā apstiprinājuma pakāpe ir necīga kā precizitātes, tā arī detalizētības ziņā.

(sal. ar 119.–121. punktu)

5. Neviena Savienības tiesību princips neaizliedz to, ka Komisija, lai konstatētu pārkāpuma esamību, pamatotos uz vienu dokumentālu pierādījumu, ja vien tā pierādījuma spēks ir nešaubīgs un līdz ar to, ja pats dokuments skaidri apstiprina pārkāpuma esamību.

Patiesībā gadījumā, ja saskaņotu netiešo pierādījumu kopums ļauj apstiprināt tādas slepenas norunas esamību un tās atsevišķus specifiskus aspektus, kura norādīta sadarbības ietvaros iesniegtajā paziņojumā, var pietikt tikai ar šo paziņojumu, lai apstiprinātu citus apstrīdētā lēmuma aspektus. Šādos apstākļos Komisija var pamatoties vienīgi uz šo paziņojumu ar nosacījumu, ka tā patiesība, kas tika apstiprināta, nerada šaubas un ka norādes nav neskaidras.

Protams, šis pieņēmums parasti neattiecas uz apsūdzētā uzņēmuma parastiem paziņojumiem, kuriem tiktāl, ciktāl tos

Turklāt, pat ja uzņēmuma paziņojums nav apstiprināts attiecībā uz atsevišķiem apliecinātiem faktiem, tam var būt noteikts pierādījuma spēks, lai Komisijas iegūto saskaņoto netiešo pierādījumu kopuma ietvaros apstiprinātu pārkāpuma esamību. Tiktāl, ciktāl dokumentā ir informācija, kas saskan ar informāciju

citos dokumentos, ir jāuzskata, ka šie dokumenti viens otru apstiprina.

vai informējis pārējos dalībniekus, ka tas sanāksmē ir piedalījies ar atšķirīgu mērķi.

(sal. ar 122.–126. punktu)

Ja Komisija pierāda attiecīgā uzņēmuma dalību prettiesiskajās sanāksmēs, šī uzņēmuma pienākums ir norādīt uz tādām pazīmēm, kas liecinātu, ka, piedaloties sapulcē, tam nav bijis nodoms vērsties pret konkurenci.

6. Konkurences jomā Komisijai no laika posmiem, kuros ir salīdzinoši bagāti pierādījumi, ir jāspēj izdarīt secinājumus attiecībā uz citiem laika posmiem, kuros plaša starp katru pierādījumu, iespējams, ir būtiskāka. Turklāt būtu nepieciešams arī patiesi drošs skaidrojums, lai pārliecinātu tiesu, ka kādā sanāksmju sērijas periodā ir notikušas pilnīgi atšķirīgas lietas no tām, kas risinājās iepriekšējo, kā arī turpmāko sanāksmju laikā, lai arī šajās sanāksmēs bija apvienojies viens un tas pats dalībnieku loks, tās notika ārēji līdzīgos apstākļos un tām neapšaubāmi bija viens mērķis.

(sal. ar 127., 159., 160., 204. un 236. punktu)

7. Liecībai, kas apliecināta ar zvērestu tiesā vai arī, iespējams, prokurora veiktās izmeklēšanas laikā, var būt augstāks pierādījuma spēks, ņemot vērā nelabvēlīgās sekas, kas saskaņā ar krimināllikumu var iestāties personai, kas izmeklēšanas laikā stāstījusi nepatiesību — kas ir apstākļi, kas šādu liecību padara vairāk uzticamu nekā vienkāršu paziņojumu. Šādi apsvērumi tomēr nav piemērojami uzņēmuma darbinieku rakstveida paziņojumiem, kas Komisijai iesniegti administratīvajā procedūrā konkurences jomā, kā arī viņu uzklaušanās laikā Komisijā sniegtajām liecībām. Līdz ar to nevar apgalvot, ka tiktāl, ciktāl šie paziņojumi tika apliecināti ar zvērestu, tiem būtu augstāks pierādījuma spēks, un tādēļ Komisijai, ja

Turklāt, ja kāds uzņēmums ir piedalījies sanāksmē, kuras laikā tika runāts par prettiesisku saskaņošanu, pat nespējējot tajā aktīvu lomu, tiek uzskatīts, ka šis uzņēmums minētajā saskaņošanā ir piedalījies, ja vien tas nepierāda, ka ir atklāti norobežojies no šīs saskaņošanas,

nepieciešams, ir pienākums pierādīt, ka liecības bija "atspēkotas".

ietvaros ir jāievēro Savienības tiesību vispārējie principi.

(sal. ar 132. un 133. punktu)

8. Administratīvā procesa laikā konkurences jomā Komisija nevar piespiest personas sniegt ar zvērestu apliecinātas liecības.

Turklāt Komisijai ir pienākums uzklaut fiziskas vai juridiskas personas, kas pierāda pietiekošu interesi tikt uzklautām, tikai tiktāl, ciktāl šīs personas faktiski lūdz tikt uzklautas. Tātad tai ir saprātīga rīcības brīvība izlemt, kāda interese varētu būt to personu uzklautīšanai, kuru liecības varētu būt nozīmīgas lietas izskatīšanā. Patiesībā tiesību uz aizstāvību nodrošināšana nepieprasa, lai Komisija veiktu ieinteresēto personu norādīto liecību uzklautīšanu, ja tā uzskata, ka lietas izmeklēšana ir bijusi pietiekoša.

Kaut arī Komisija nav "tiesa" Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. panta izpratnē un kaut arī Komisijas noteiktie naudas sodi nav ar krimināltiesisku raksturu, Komisijai administratīvās procedūras

Tomēr tas, ka konkurences tiesību normas neuzliek Komisijai pienākumu izsaukt aizstāvības lieciniekus, kurus ir lūgts uzklaut, nav pretrunā šiem principiem. Lai gan Komisija var uzklaut fiziskas vai juridiskas personas, ja tā uzskata to par nepieciešamu, tā nevar izsaukt apsūdzības lieciniekus, lai tie bez piekrišanas sniegtu liecības. Tā kā Komisijā notiekošajam procesam ir vienīgi administratīvs raksturs, tai nav jāsniedz attiecīgajam uzņēmumam iespēja noprašināt konkrētu liecinieku un analizēt viņa paziņojumus izmeklēšanas laikā. Pietiek, ka paziņojumi, ko izmanto Komisija, ar lietas materiāliem tiek nodoti prasītājam, kas tos var apstrīdēt Savienības tiesā.

(sal. ar 135. un 137.–139. punktu)

9. Ja ir konstatēts, ka nolīgumam vai saskaņotai darbībai piemīt pret konkurenci vērsti mērķi, nav vajadzības izvērtēt tās sekas. Uzņēmuma, kas ir atzīts par galveno vainīgo pārkāpumā, atbildība pamatoti iestājas tad, ja tas ir piedalījies apspriedēs, zinot, ka to mērķis bija vērsti pret konkurenci, pat ja tas vēlāk nav

īstenojis nevienu no tajās saskaņotajiem pasākumiem.

šo dokumentu. Tādējādi attiecīgajam uzņēmumam ir jāpierāda, ka rezultāts, pie kura ir nonākusi Komisija savā lēmumā, būtu bijis citādāks, ja šis nepaziņotais dokuments tiktu noraidīts kā pierādījums.

(sal. ar 252. un 253. punktu)

10. Tiesības piekļūt lietas materiāliem, kas ir saistītas ar tiesību uz aizstāvību ievērošanas principu, paredz, ka administratīvajā procesā attiecībā uz konkurences tiesību normu piemērošanu Komisija attiecīgajam uzņēmumam sniedz iespēju veikt visu izmeklēšanas lietā esošo dokumentu, kas varētu būt nozīmīgi tā aizstāvēbai, pārbaudi.

Turpreti attiecībā uz to, ka nebija ticis paziņots attaisnojošs dokuments, attiecīgajam uzņēmumam ir tikai jāpierāda, ka šī nepaziņošana varēja uzņēmumam nelabvēlīgi ietekmēt procesa norisi un Komisijas lēmuma saturu. Pietiek, ja uzņēmums pierāda, ka tas minēto attaisnojošo dokumentu varēja izmantot savai aizstāvēbai, pierādot tostarp, ka tas būtu varējis atsaukties uz pierādījumiem, kuri nesaskan ar apsvērumiem, kurus paziņojuma par iebildumiem stadijā izmantoja Komisija un tādēļ kaut kādā veidā varēja ietekmēt lēmumā ietvertos apsvērumus.

Pie šiem dokumentiem pieder gan apsūdzšie, gan attaisnojošie dokumenti, izņemot citu uzņēmumu komercnoslēpumus ietverošus dokumentus, Komisijas iekšējos dokumentus un citu konfidencialu informāciju.

(sal. ar 262.–265. punktu)

Attiecībā uz apsūdzošajiem dokumentiem dokumenta nenosūtīšana ir tiesību uz aizstāvību pārkāpums tikai tad, ja attiecīgais uzņēmums pierāda, ka, pirmkārt, Komisija ir pamatojusies uz šo dokumentu, lai pamatotu savu iebildumu par pārkāpuma esamību, un, otrkārt, iebildumu var pierādīt, tikai atsaucoties uz

11. Administratīvās procedūras konkurences jomā ietvaros atbildes, kuras uz paziņojumu par iebildumiem snieguši citi uzņēmumi, būtībā neietilpst izmeklēšanas lietas materiālos. Līdz ar to saistībā ar dokumentiem, kas nav iekļauti lietas materiālos, kuri tika formulēti, paziņojot

par iebildumiem, Komisijai minētās atbildes ir jāizsniedz citiem attiecīgajiem uzņēmumiem tikai tādā gadījumā, ja tiek konstatēts, ka minētajās atbildēs ir iekļauti jauni apsūdzoši vai attaisnojoši pierādījumi.

Runājot it īpaši par attaisnojošajiem dokumentiem Komisijai nav pēc savas ierosmes jāsniedz piekļuve dokumentiem, kuri nav izmeklēšanas lietas materiālos un kurus tā neplāno izmantot pret attiecīgajiem lietas dalībniekiem galīgajā lēmumā. Tā kā Komisijai pēc savas ierosmes parasti nav jāsniedz piekļuve šādiem dokumentiem, uzņēmums principā nevar pamatoti atsaukties uz iespējamo attaisnojošo pierādījumu, kas ietverti atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem, neizpaušanu, jo tas netika pieprasījis piekļuvi šīm atbildēm administratīvās procedūras laikā.

Ja prasītāja uzņēmuma argumentācijas mērķis ir pierādīt, ka Komisijai attiecīgās atbildēs vajadzēja konstatēt attaisnojošos pierādījumus un tātad pēc savas ierosmes tos izpaust, šim uzņēmumam šādas argumentācijas ietvaros ir pienākums iesniegt pirmo norādi par to, ka attiecīgās atbildes varētu kalpot tā aizstāvībai. Tam it īpaši ir jānorāda attiecīgie iespējamie attaisnojošie pierādījumi, vai jāiesniedz norāde, kas apliecinātu to

esamību un tātad to, ka šos pierādījumus būtu lietderīgi izmantot procesā.

Turklāt, lai arī tai attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāsniedz piekļuve izvilcumiem no atbildes uz paziņojumu par iebildumiem, kurā ietvertas visas norādes, kas attiecas uz minēto apsūdzošo pierādījumu, Komisijai nav pienākums attiecināt šo piekļuvi uz citiem izvilcumiem no attiecīgās atbildes, kuriem nav sakara ar izvirzīto pierādījumu.

(sal. ar 266., 267., 290., 292., 296. un 297. punktu)

12. Lai ievērotu tiesības uz aizstāvību, lietas materiālos, ko Komisija sagatavojusi administratīvās procedūras konkurences jomā ietvaros, ir jāietver visi attiecīgie dokumenti, kas iegūti izmeklēšanas laikā. It īpaši, ja ir skaidrs, ka ir atļauts izslēgt no administratīvā procesa informāciju, kam nav nekādas saistības ar faktiskiem un juridiskiem apgalvojumiem, kas ir ietverti iebildumu rakstā un kas līdz ar to nekādi neattiecas uz izmeklēšanu, ne tikai Komisijai ir jānosaka dokumenti, kas ir nodēriģi attiecīgā uzņēmuma aizstāvībā.

Komisija nav izpildījusi šīs prasības, jo tā no lietas materiāliem ir izslēgusi dokumentu, kurā bija ietverts uzņēmuma teiktā atferējums attiecībā uz pārkāpjošo faktu, lai gan rakstveida paziņojums, ko saistībā ar šo faktu iesniedzis šis pats uzņēmums, tika izmantots kā pierādījums, kas attiecas uz izmeklēšanu.

saimnieciskā vienība pēc tam ir sadalījusies, katram lēmuma adresātam ir tiesības uz attiecīgās maksimālās robežas individuālu piemērošanu.

(sal. ar 324. punktu)

Tomēr ir jāatgādina, ka šāda neatbilstība Komisijas lēmuma likumību var ietekmēt vienīgi tādā gadījumā, ja tā varēja ietekmēt procesa norisi un apstrīdētā lēmuma saturu attiecībā uz attiecīgo uzņēmumu, kuram ir pienākums pierādīt, ka tas būtu varējis izmantot neizpausto attaisnojošo dokumentu savai aizstāvībai un it īpaši, ka tas būtu varējis izmantot pierādījumus, kuri nesakrīt ar novērtējumu, ko Komisija veica paziņojuma par iebildumiem stadijā, un līdz ar to jebkādā veidā būtu varējis ietekmēt Komisijas lēmumā sniegtos vērtējumus.

14. Ja uzņēmums apgalvo, ka Komisijai vajadzēja tam piemērot atbildību mikstinošu apstākli par tā pasīvo lomu konkurences tiesību normu pārkāpumā, apstāklis, ka šis uzņēmums administratīvās procedūras laikā nav tieši atsaucies uz savu pasīvo lomu, neietekmē šī iebilduma pieņemamību.

(sal. ar 306.–308. punktu)

13. Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētā 10% maksimālā robeža no apgrozījuma ir jānosaka, pamatojoties uz visu to sabiedrību kopējo apgrozījumu, kuras veido saimniecisko vienību, kas atbildīga par pārkāpumu, par kuru ir uzlikts sods. Turpretī, ja minētā

Pirmkārt, uzņēmumiem, kuri ir paziņojuma par iebildumiem saņēmēji, nav īpaši jālūdz, lai tiem piemērotu atbildību mikstinošu apstākli. Otrkārt, ja pārkāpumu veic vairāki uzņēmumi, Komisijai ir jāizvērtē katra tā relatīvais dalības pārkāpumā smagums, lai noteiktu, vai uz tiem ir attiecināma atbildību mikstinoši vai pastiprinoši apstākļi, it īpaši, ja runa ir par atbildību mikstinošu apstākli, kas skaidri minēts Pamatnostādņu sodanau-
das [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un

[EOTKL] 65. panta 5. punktu, 3. punktā iekļautajā neizsmelšajā sarakstā.

jāņem vērā visi attiecīgie apstākļi noteiktā lietā.

(sal. ar 329. un 330. punktu)

Komisijai ir rīcības brīvība attiecībā uz atbildību mikstinošu apstākļu piemērošanu.

15. Uzņēmuma “vienīgi pasīva vai arī tikai sekotāja loma” konkurences tiesību normu pārkāpuma izdarīšanā, ja tā ir pierādīta, var būt atbildību mikstinošs apstāklis saskaņā ar Pamatnostādņu sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu, 3. punkta pirmo ievilkumu, turklāt šī pasīva loma nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums “neizceļas”, t.i., tas aktīvi nepiedalās viena vai vairāku pret konkurenci vērstu nolīgumu izstrādāšanā.

Šajā ziņā, ja Komisija juridiski pietiekamā veidā ir pierādījusi, ka uzņēmums bija pārstāvēts vai informēts par lielāko daļu slepeno sanāksmju, kas minētas Komisijas lēmumā, apstāklis, ka šis uzņēmums fiziski nepiedalījās dažās sanāksmēs, bet par tām tika informēts pa telefonu, sakrīt ar sanāksmju norises nelegālo raksturu un nekādi neliecina par to, ka uzņēmumam būtu bijusi “vienīgi pasīva vai arī tikai sekotāja loma”.

(sal. ar 331.–333. un 337. punktu)

Starp pierādījumiem, kas norāda uz uzņēmuma pasīvo lomu aizliegtās vienošanās norisē, varētu ņemt vērā to, ka uzņēmuma piedalīšanās sanāksmēs bija ievērojami fragmentārāka nekā aizliegtās vienošanās parasto dalībnieku piedalīšanās, tāpat kā tā vēlo ienākšanu tirgū, kas ir pārkāpuma priekšmets, neatkarīgi no tā dalības pārkāpumā ilguma vai arī no tā, vai pārkāpumā piedalījušos trešo uzņēmumu pārstāvji ir snieguši šajā sakarā skaidrus paziņojumus. Katrā ziņā ir

16. Atbilstoši Pamatnostādņu sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu, 3. punkta otrajam ievilkumam “pārkāpumus izraisītošu līgumu vai prakses neīstenošana” var būt atbildību mikstinošs apstāklis tiktāl, ciktāl attiecīgais uzņēmums pierāda, ka periodā, kurā tas bija aizliegtās

vienošanās dalībnieks, tas faktiski atturējās no tās piemērošanas, rīkojoties tirgū kā konkurents, vai vismaz, ka tas skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus attiecībā uz aizliegtās vienošanās īstenošanu tādā mērā, ka traucēja tās funkcionēšanu.

nerīkojas tirgū tādā veidā, kā tas ir vienojies ar saviem konkurentiem, īstenojot vairāk vai mazāk neatkarīgu politiku tirgū, ne vienmēr ir apstāklis, kas ir jāņem vērā kā atbildību mikstinot apstāklis, nosakot uzliekamā naudas soda apmēru. Nevar izslēgt, ka šis uzņēmums ir vienkārši mēģinājis aizliegt vienošanos izmantot sev par labu.

Turklāt vienīgi tas, ka uzņēmums, attiecībā uz kuru ir pierādīts, ka tas ir panācis vienošanos ar saviem konkurentiem,

(sal. ar 345. un 346. punktu)